

1. Obiekt

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA i d. KLASZTORU DOMINIKANÓW

2. Czas powstania

Ok. 1650 - 1772

3. Miejscowość

JANÓW LUBELSKI.

4. Adres

Janów Lubelski, ul. Szewska 1

nr hip.

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

powiat janowski

gmina Janów Lubelski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Biała, Janów Ordynacki

7. Przynależność administracyjna przed 11 1999

województwo tarnobrzесьkie

gmina Janów Lubelski

8. Właściciel i jego adres:

Parafia Rzymskokatolicka w Janowie
Lubelskim, ul. Szewska 1

Janów Lubelski

9. Użytkownik i jego adres:

j. w.

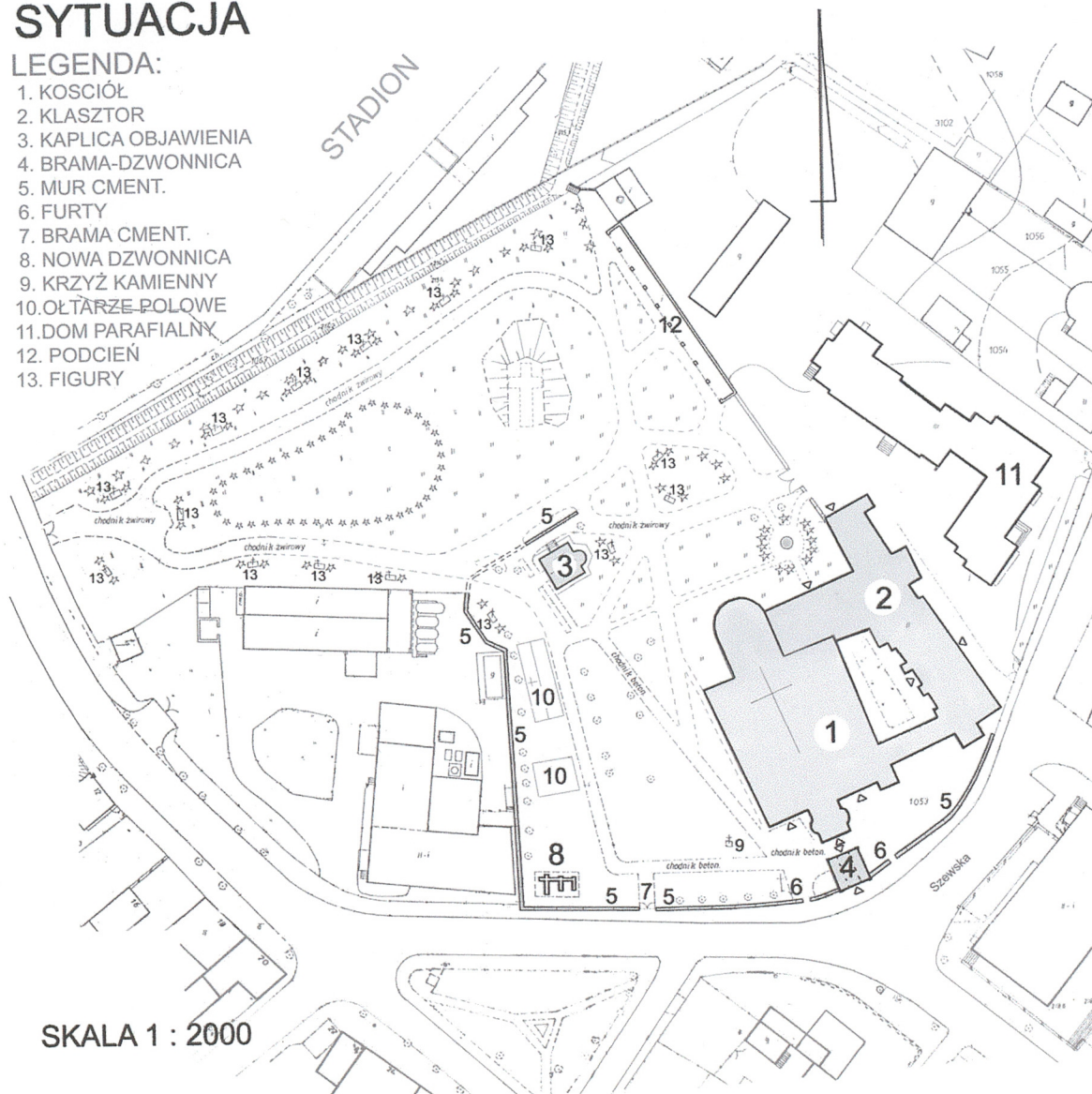
10. Rejestr zabytków

Nr. A/384, (T) A/92, data. 28.08.1982.

SYTUACJA

LEGENDA:

1. KOŚCIÓŁ
2. KLASZTOR
3. KAPLICA OBJAWIENIA
4. BRAMA-DZWONNICA
5. MUR CMENT.
6. FURTY
7. BRAMA CMENT.
8. NOWA DZWONNICA
9. KRZYŻ KAMIENNY
10. OLTARZE POŁOWE
11. DOM PARAFIALNY
12. PODCIĘN
13. FIGURY

SKALA 1 : 2000

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Pierwszy, drewniany zespół kościelno-klasztorny dominikanów ufundowany został w ok. 1659 r. przez Jana Zamoyskiego w miejscu (źródełko) łączonym z cudownym objawieniem M. B. (1646 r.), upamiętnionym budową drewnianej kapliczki ok. 1650 r. Budowa drewnianych zabudowań dominikańskich wraz z kościółkiem miała miejsce w l. 1659-60. Budowę barokowego murowanego kościoła podjęto w 1694 r., zapewne wg proj. Jana Michała Linka (prezbiterium uk. ok. 1700 r.), dokończonego (nawa i dwa skrzydła klasztoru; wsch. i pn.) w l. 1715-1720. staraniem przeora Jacka Chylińskiego. W tej fazie kościół nie był sklepiony. Prawdopodobnie był wówczas jednonawowy. Konsekrowany w 1742 r. Z I fazy budowy świątyni należy też brama-dzwonnica, wzniesiona zapewne ok. 1700 r. W l. 1768-72 kościół z klasztorem poddano rozbudowie - do nawy dostawiono prawdopodobnie nawy boczne, całość nakrywając sklepieniami (mistrz Kaczorowski - 1769 r.), dodając nowy szczyt na fasadzie i górne kondygnacje wież. Dobudowano też piętrowe skrzydło od strony miasta (data na elewacji 1774 r.), zamykając wirydarz parterowym łącznikiem korytarza od pd. W tym okresie na miejscu drewnianej kaplicy Objawienia wzniesiono murowaną kaplicę. Prace budowlane o nieustalonym zakresie prowadzono także w l. 1808 - 1850 (m. in. arch. ordynacji Halaburd), a także, po kasacie klasztoru dominikanów i po przeniesieniu parafii z Białej (1867 r.), dwukrotnie restaurowano kościół i budynki poklasztorne w 1870 (budowniczy Hoffman) i w l. 1878 -79 (P. Łaskiewicz). Zapewne ok. poł. XIX w. wykonano dwie neogotyckie furtki po obu stronach bramy-dzwonnicy, uproszczony został też późnobarokowy szczyt klasztornej skrzydła. W 1884 r. nieopodal kościoła ustawiono kamienny krzyż fundacji Jakóba Moskala. W l. 1910 -13 gruntownie przekształcone zostało wnętrze kościoła wg proj. arch. P. Łaskiewicza z 1904 r. w duchu eklektyzującego neobaroku (wyk. sztukator Marcinkowski z Lublina). W 1939 r. bomba zniszczyła pn. przeszło nawy bocznej (zach.).

[d.c. wkł. 1]

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA. Zespół usytuowany w północnej, skrajnej części układu staromiejskiego na terenie leżącym niegdyś na pd. od stawu na rzeczce Białej, (ob. w jego miejscu stadion piłkarski), oddzielony od rynku płytkim, jednorzędowym blokiem zabudowy. Oś zespołu nieco skrzywiona ku wsch. względem głównej osi układu urbanistycznego wyznaczonej ulicą J. Zamoyskiego (kier. pd.-wsch. - pn.-zach.). Od wsch. teren d. klasztoru ograniczony ulicą Szewską, dochodzącą łukiem przed główną bramą zespołu do zakręcającego ku wsch. końcowego krótkiego odcinka ulicy Zamoyskiego. Od strony wsch. teren kościelny graniczy z placem i zabudowaniami mleczarni.

KOMPOZYCJA: Teren zespołu klasztornej pierwotnie w granicach wyznaczonych murem, miał kształt niemal symetrycznego, nieforemnego sześcioboku, którego trzy bardziej płasko i szerzej rozwarte boki tworzyły front. Przy jego środkowym, najkrótszym odcinku zlokalizowano dwukondygnacyjną bramę-dzwonnicę, na osi której usytuowany kościół. Jest to trójnawowa, dwuwieżowa bazylika z wydłużonym, zamkniętym półkoliście prezbiterium. Wejście główne poprzedza kopułowa kruchta. Od wsch. do kościoła przylega piętrowy budynek d. klasztoru: z prezbiterium styka się prostopadłe skrzydło pn., łączące się prostopadłe z krótszym, pn. odcinkiem skrzydła wsch. i dłuższym, pd. jego odcinkiem, dochodzącym do linii ogrodzenia przy ulicy Szewskiej. Wirydarz klasztoru zamyka od pd. parterowe skrzydło korytarza. Od wsch. klasztoru, na terenie d. ogrodów klasztornych, część frontową zajmuje piętrowy dom parafialny, na którego tyłach stoi budynek gospodarczy (garaże). Po stronie zach. kościoła obszerny plac z kamiennym krzyżem-figurą w pobliżu pd.-zach. naroża kościoła. Przy pd. zach. narożniku ogrodzenia placu kościelnego wieżowa dzwonnica (nowa). Wzdłuż muru od pd. i zach. oraz przy alejce od bramki do kaplicy rosną szpalery starszych drzew. W tylnej, pn.-zach. części placu orientowana murowana kaplica Objawienia na rzucie kwadratu z apsydą, stojąca pierwotnie na osobnym wydłużonym placu otoczonym własnym murem, trójbocznie wyłamanym od strony zach. Ob. zachowany zach. fragment muru i wolno stojący odcinek muru za kaplicą od pn. Zachowany także mur przy placu kościelnym od pd. i zach., - w murze od ulicy (pd.), w partii zach. bramka, po obu stronach wieży bramy-dzwonnicy para ostrołukowych furtek. Od pn.-zach. dołączony nowy obszerny teren w kształcie odwróconego prostokątnego trapezu z obwodową wewnętrzną alejką, przy której rozstawiono 11 rzeźbionych figur. Cztery inne rozmieszczono w pobliżu kaplicy. Wewnątrz obwodu od str. Pn. trapezoidalny kopiec z ułożonym kamiennym krzyżem na pochyłej powierzchni skierowany ku kaplicy. Pn.-wsch. granicę nowego placu wyznacza długi budynek podcienia.

<p>14 Kubatura</p> <p>—</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>założenia hist. ok. 1,2 ha</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>1958 r. - budowa wolno stojącej dzwonnicy (proj. Cz. Garwdzika.), Arch. Zakł. WUOZ Lublin</p> <p>1958 r. - przebudowa budynku poklasztorного : wbudowanie betonowych schodów na piętro. .</p> <p>1987 r. - budowa domu parafialnego (proj. A. Abraham), Arch. Zakł. WUOZ Lublin</p> <p>1986 – 89 r. - renowacja elewacji kościoła i bramy-dzwonnicy i kaplicy Objawienia. Rozbiórka fragmentu muru ogrodzenia od strony pn. (brak dokum.).</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje)</p> <p>Ogólny stan zachowania zespołu dobry. Brak odcinka muru ogrodzeniowego od pn.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Należy doprowadzić do przebudowy dzwonnicy o nazbyt agresywnych formach w stosunku do architektury kościoła. Preferowana forma czterokątnej wieży, pokrytej tynkiem (okładzina może pozostać w partii dolnej). Wskazane odtworzenie historycznego przebiegu pn. odcinka muru ogrodzenia (z ew. pozostawieniem furtki) i przeniesienie dwóch grup figuralnych z pobliża kaplicy na nowy plac. Możliwość rekonstrukcji kształtu pd. szczytu skrzydła klasztorного.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Interessa J.W. Stanisława Hrabiego Ordynata Zamoyskiego, APL - AOZ, sygn.3704.
Inwentarz „*Fundi Instructi*” kościoła parafialnego w Janowie Lubelskim, AKBL, Rep. 61 IV b, k. 4.

Inwentarz kościoła O.O. Dominikanów w Janowie Lubelskim opisany przez Cypriana Gronostajskiego (ok 1800 r.), Arch. par. w Janowie Lubelskim.

Opisanie statystyczno-historyczne dóbr ordynacji zamojskiej przez Michała Stworzyńskiego archiwistę 1834 r. APL - AOZ, sygn.1874. [opubl. w: *Z przeszłości Janowa Lubelskiego (1640 – 1950)*, Janów Lubelski 1990.]

Plan remontu kościoła parafialnego w Janowie Lubelskim, arch. P. Łaskiewicz, 1904 r., Arch. WUOZ Lublin, sygn. 11913.

22. Bibliografia

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. XVIII, województwo lubelskie, pod red. R. Brykowskiego i E. Smulikowskiej-Rowińskiej, z. 7, opr. I. Galicka, E. Rowińska, Warszawa 1961

Kowalczyk J., *Inżynier Jan Michał Link autor tzw. Lenartowiczowskiej grupy kościołów z 2. poł. XVII w.*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 22(1961), nr 2, s. 185-190.

Przegaliński R., *Opowiadanie o mieście Kraśniku*, Lublin 1929.

Studium historyczno-urbanistyczne do planu..., oprac. J. Kubiak, mps PP PKZ O/Warszawa 1969, [arch. WUOZ w Lublinie].

Tabiś-Dawidowicz J., *System podporowy kościoła w Janowie Lubelskim*, „Roczniki Humanistyczne”, T.XLII: 1994, z. 4, s. 277-285.

Wójcik A. T., *Sanktuarium M.B. Łaskawej w Janowie Lubelskim*, Lublin 1990.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

„Tygodnik Ilustrowany”, T. VI [1870], nr 135, s. 56.

Plan remontu kościoła parafialnego w Janowie Lubelskim, arch. P. Łaskiewicz, 1904 r., Arch. WUOZ Lublin, sygn. 11913.

24. Uwagi różne

Regionalny Ośrodek
Badań i Dokumentacji Zabytków
w Lublinie
20-113 Lublin 40, ul.Archidiakońska 4
Regon:015263890-00095,NIP 526-26-54-633
tel.: 743-62-24, fax: 743-70-88

25. Opracował

tekst Roman Zwierchowski XII 2004 r.

plany, rysunki R. Zwierchowski XI 2004 r.

zdjęcia fot. Roman Zwierchowski XI, 2004 r.

miejsce przechowywania negatywów WUOZ Lublin

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki 4.

1. Miejscowość ...	JANÓW LUBELSKI	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	JANÓW LUBELSKI	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA I D. KLASZTORU	d.c. p. 12., ORIENTACJA, FOTOGRAFIE.
3. Województwo	LUBELSKIE	DOMINIKANÓW	

d.c. p. 12.

Remont kościoła po zniszczeniach wojennych po 1944 r. W 1958 r. wybudowano nową, wolno stojącą dzwonnicej proj. arch. Cz. Gawdzika. Przeprowadzono też niewielką przebudowę budynku poklasztornego wprowadzając dodatkowe schody. Kolejna renowacja zespołu poklasztornego miała miejsce w l. 1986 – 89. W tym też czasie wg proj. arch. A. Abramowicza (1987 r.) wzniesiono nowy dom parafialny. Przyłączono także tereny na pn. od cmentarza przykościelnego rozbierając częściowo mur ogrodzenia od strony pn. oraz podnosząc i niwelując teren d. łąk., na którym wytyczono alejki i obsadzając go tujami i świerkami. Przy alejkach ustawiono też 14 grup rzeźbiarskich na cokołach ze scenami z żywota Jezusa.

1.

2.

Wkładkę założył: ... Roman Zwierzchowski, ... 12.2004.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: ... WUOZ Lublin

1. Widok zespołu klasztornego od strony południowej

2. Widok zespołu od strony pd.-wsch. (z ul. Kilińskiego)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1. Elewacja boczna (zach.) kościoła .

2. Widok od zach. na partię wejścia do kościoła (kruchta i wieża bramy-dzwonnicy z fragm. muru i furtką.

3. Skrajny fragm. fasady kościoła, przedsionek i korytarz klasztorny oraz skrzydło pd.-wsch. w widoku od bramy.

4. Widok na prezbiterium i elewacje klasztoru od strony pn.

5. Fragment elewacji wsch. skrzydeł klasztoru.

6. Końcowy fragment wsch. elewacji klasztoru.

1. Miejscowość ... **JANÓW LUBELSKI**
 2. Gmina ... **JANÓW LUBELSKI**
 3. Województwo ... **LUBELSKIE**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
**ZESPÓŁ KOŚCIOŁA I D. KLASZTORU
 DOMINIKANÓW**

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
FOTOGRAFIE.

Wkładkę założył: ... **Roman Zwierzchowski**, ... **12.2004**
 (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: ... **WUOZ Lublin**

1. Wirydarz klasztoru - skrzydło pn. i wsch.
2. Widok placu kościelnego z kościołem i kaplicą Objawienia.
3. Fasada kaplicy
4. Elewacja boczna (pd.) kaplicy.
5. Północna partia starej części placu kościelnego - widok w kierunku **wsch.**

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1. Widok placu przykościelnego od strony bramki w kierunku pn.-zach.
2. Widok placu od wejścia z podwórza gospod. w kierunku kaplicy.
3. Figura - krzyż kamienny z 1884 r. w pd. części przykościelnego placu.
4. Widok zespołu od strony pn.-zach. z nowego placu kościelnego.
5. Nowa dzwonnica przy murze od strony pd.-zach.
6. Widok na fragment nowego placu kościelnego sprzed wejścia do kaplicy.

1. Miejscowość	JANÓW LUBELSKI	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)		5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)	
2. Gmina	JANÓW LUBELSKI	MUR OGRODZENIA Z BRAMKĄ I FURTKAMI		TEKST, RZUTY, FOTOGRAFIE.	
3. Województwo	LUBELSKIE	w zespole kościoła i d. klasztoru dominikanów			

Autorzy, historia obiektu, styl: Dokładna data powstania ogrodzenia nie jest znana. Ogrodzenie powstało w XVIII w., być może w końcowej fazie budowy kościoła (ok. 1700 r.) lub dopiero w fazie przebudowy zespołu kościelno-klasztornego z l. 1768-72. Z tego okresu pochodzi bramka. Para ostrołukowych furtek po obu stonach bramy-dzwonnicy z ok. poł. XIX w. (widoczna już na rycinie Tygodnika Ilustrowanego z 1870 r.). Pierwotnie mur otaczał cały teren klasztorny - miał kształt niemal symetrycznego, nieforemnego sześcioboku, którego trzy bardziej płasko i szerzej rozwarte boki tworzyły front. W części tylnej od strony pn.-zach. łączył się z ogrodzeniem wokół kaplicy Objawienia o obrysie prostokątnym trójbocznie wyłamanym od strony zach. Połączenie obu placów nastąpiło zapewne jeszcze przed 1939 r. W l. 1986-89 zintegrowano istniejący teren przykościelny z odzyskanymi terenami na północ od zespołu, rozbierając znaczne fragmenty muru od strony pn. Jednocześnie na miejscu dawnego muru oddzielającego część klasztorną (zach.) od gospodarczej (wsch.) wzniesiono parkan z cegły silikatowej z bramą.

Sytuacja: Obecnie mur ogrodzeniowy obejmuje większą partię pd. granicy zespołu, począwszy od pobliza pd. wsch. narożnika skrzydła klasztornego do końca placu kościelnego od strony pd.-zach. (front od ulic Szewskiej i Zamoyskiego) zawierający dwie furtki po obu stronach bramy-dzwonnicy (niemal na osi układu) i znacznie odsuniętą na zach. bramkę w pobliżu nowej dzwonnicy. Mur od zach. oddzielający teren kościelny od działki mleczarni, biegnący prosto w kierunku pd.-pn. zakończony w partii pn. trapezoidalnie załamany na zewnątrz odcinkiem. Nowe odcinki ogrodzenia zamykające teren przykościelny od wsch. i pd.-wsch. od ulicy Szewskiej oraz parkan oddzielający zach. część placu przykościelnego (część zach.) od terenu d. ogrodów (część wsch.).

Materiał i konstrukcja: Ogrodzenie, arkadowa bramka, sklepienia łukiem odcinkowym i arkadowe obramienia furtek o łuku ostrym murowane z cegły pełnej, tynkowane – od zewnątrz pokryte „barankiem”, z blaszanym pokryciem korony murów, frontonu bramki i arkad furtek. Skrzydła bramki furtek z giętych stalowych prętów w ramach z kształtowników, kutych i spawanych. Nowy fragment ogrodzenia od ul. Szewskiej z ażurowych przęsł (paneli) metalowych, wewnętrzne ażurowe ogrodzenie z cegły silikatowej na słupkach.

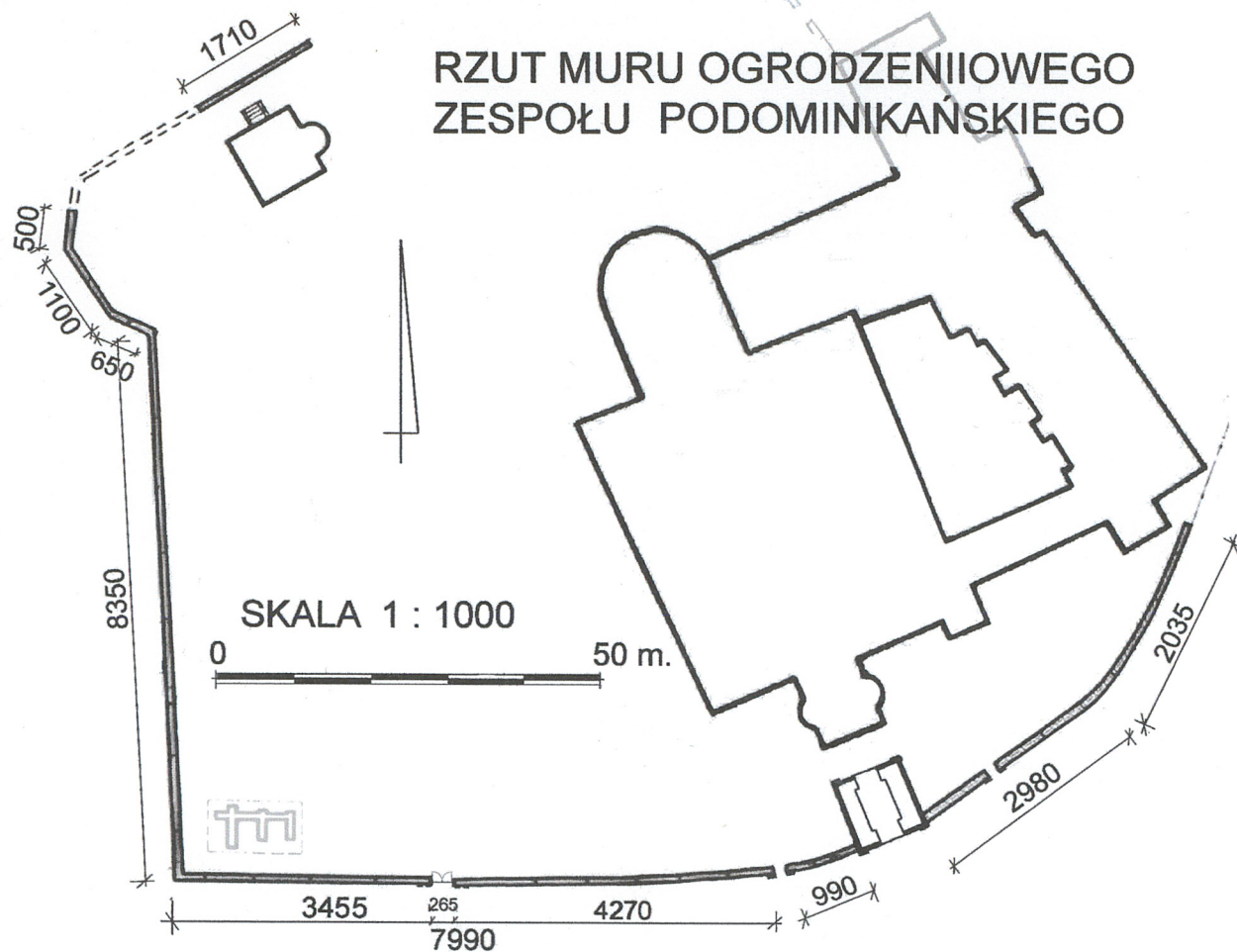
Elewacje: Mur gładki, zwieńczony prostym gzymsikiem okapowym z okapami nachylonymi do wewnątrz. Obie furtki o prostych, rozglifionych wewnątrz węgarach, sięgających korony muru, z cokolikami, górą z prostym impostem podkreślonym wklęsłą fazką, połączone cofniętym nieco nadprożem o analogicznym zakończeniu. Wsparta na impostach strołukowa arkada o profilu archiwolty z tympanonem w polu, ze stojącą prostokątną płyciłą wewnątrz. Bramka szeroka, arkadowa o łuku odcinkowym w formie edikuli z parzystymi toskańskimi pilastrami na wspólnych, niskich cokołach o zatartym profilu baz, podtrzymujących gierzowane belkowanie, przerwane w polu arkady i spłaszczony gzyms, kierowany nad parami pilastrów. W zwieńczeniu trójkątny oprofilowany fronton. Po obu stronach bramki proste spływy zintegrowane z murem. **jednym**

Postulaty konserwatorskie: Wskazane odtworzenie historycznego przebiegu pn. odcinka muru ogrodzenia. Usunięcie warstwy tynku „baranka” z elewacji frontowej muru i bramki. Zmiana koloru elewacji na barwę zbliżoną do naturalnego tynku piaskowo-wapiennego. Przywrócenie pierwotnych profili baz pilastrów bramki, oraz cokolików furtek. Zastąpienie parkanu z cegły silikatowej murem pełnym otynkowanym.

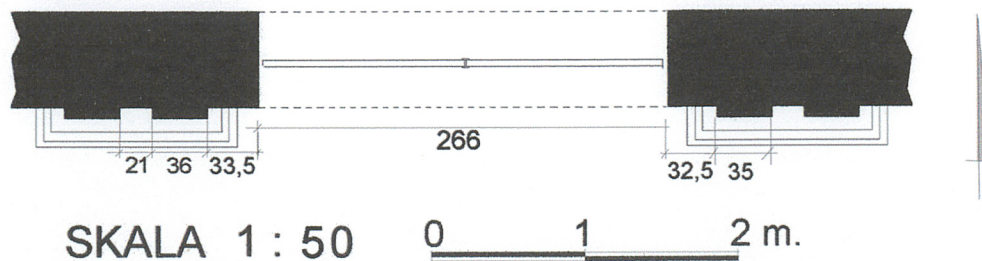
Wkładkę założył: ... Roman Zwierzchowski, 12.2004.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Lublin

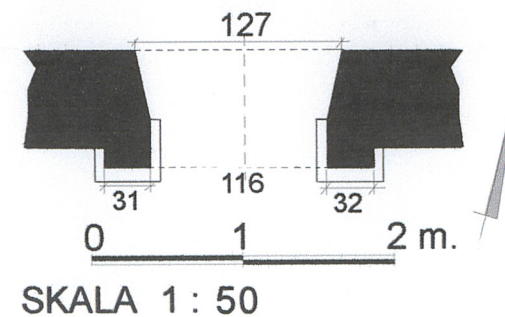
RZUT MURU OGRODZENIOWEGO ZESPOŁU PODOMINIKAŃSKIEGO

RZUT POZIOMY BRAMKI NA CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY

RZUT POZIOMY FURTKI

Środkowy odcinek muru frontowego z
wieżą bramy-dzwonnicy i parą furtek.

1. Miejscowość ... **JANÓW LUBELSKI**
 2. Gmina ... **JANÓW LUBELSKI**
 3. Województwo ... **LUBELSKIE**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
MUR OGRODZENIA Z BRAMKĄ I FURTKAMI
w zespole kościoła i d. klasztoru dominikanów

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
FOTOGRAFIE.

1. Furtka po stronie zach. bramy gł.

2. Bramka w części zach. muru frontowego .

3. Wschodni odcinek muru frontowego.

Wkładkę założył: ... **Roman Zwierzchowski,** **12.2004**
 (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: ... **WUOZ Lublin**